

Voortgangsrapportage

Implementatieaudit januari 2009

Landelijk beeld implementatie PVO bij de politie
ter verantwoording aan de ministers van BZK en van Justitie

Landelijk programmabureau versterking opsporing

Titel : Voortgangsrapportage Implementatieaudit januari
2009 Landelijk beeld implementatie PVO bij de
politie, ter verantwoording aan de ministers van
BZK en Justitie

Datum : 18 mei 2009

Versie : 2.0

Opsteller(s) : M.G. van Bochove en J.C. Greive, landelijk
programmabureau PVO

Bestemd : Ministers van BZK en van Justitie
voor

Inhoudsopgave

1	INLEIDING _____	1
1.1	Inhoud rapportage _____	1
1.2	Procedure _____	2
2	ALGEMENE INDRUK EN CONCLUSIE _____	3
3	LANDELIJK BEELD STAND VAN ZAKEN IN POLITIEKORPSEN _____	6
3.1	Monitoracties 2008 _____	7
3.1.1	Inventarisatie aantal en opleiding VKL- en VKU-leden _____	7
3.1.2	Inventarisatie toepassing FT-normen _____	7
3.1.3	Extra monitoring van aandachtspunten in regiokorpsen _____	8
3.1.4	HBO-ers in de opsporing _____	9
3.1.5	Productevaluaties _____	9
3.1.5.1	Productevaluatie Tegenspraak _____	10
3.1.5.2	Productevaluatie Landelijke Deskundigheidsmakelaar _____	10
3.1.5.3	Productevaluatie TGO/VKL _____	11
3.2	Kwaliteitsaudit (2009) _____	11
3.2.1	PVO-kwaliteitsaspecten _____	12
3.2.2	VKL- en VKU-structuur _____	12
3.2.3	Opleidingen _____	12
3.2.4	Reflectie _____	12
3.2.5	Tegenspraak _____	13
3.2.6	Forensische Opsporing _____	13
3.2.7	Belangrijke aspecten in de opsporing na 2009 _____	13
3.2.8	Eindconclusie kwaliteitsaudit _____	14
3.3	TGO-reflectie _____	14
4	BEELD VAN STAND VAN ZAKEN LANDELIJKE VERANDERTRAJECTEN _____	15
4.1	Het Landelijke Team Forensische Opsporing (LTFO) _____	15
4.2	De ontwikkelingen binnen de Politieacademie _____	16
4.2.1	Ontwikkeling politieonderwijs _____	16
4.2.2	Landelijke Deskundigheidsmakelaardij (LDM) _____	17
4.3	Forensische Samenwerking in de Opsporing (FSO) _____	18
4.4	Landelijk Sporen Volgen (LSV) _____	20
4.5	Landelijk Coördinatiebestand Sporen (LCS) _____	21
4.6	Auditief en audiovisueel registreren van verhoren (AVR) _____	22
4.7	Raadsman bij het eerste politieverhoor _____	22
5	CONSEQUENTIES VOOR DE TOEKOMST _____	24

1 Inleiding

De versterking van de opsporing is als beleid vastgelegd in de landelijke beleidsdocumenten Programma Versterking Opsporing en Vervolgging, d.d. 4 november 2005 en 1 augustus 2006.

Jaarlijks (van 2007 tot en met 2009) vindt er in januari door het Programmabureau Versterking Opsporing een implementatieaudit plaats, gericht op de stand van zaken van de implementatie van PVO-producten in alle 25 politiekorpsen en in het KLPD. Deze audit wordt gelijktijdig, maar wel afzonderlijk, uitgevoerd met de implementatieaudit Versterking Opsporing en Vervolgging bij het OM en het NFI.

De monitoring en auditing wordt periodiek georganiseerd door het landelijk Programmabureau Versterking Opsporing. Andere taken van het Programmabureau zijn het faciliteren en het ondersteunen van de politiekorpsen bij de implementatie van de producten. Het Programmabureau heeft daartoe al sinds 2006 een goede relatie met de politiekorpsen opgebouwd. Er is regelmatig contact met de korpsleidingen, proceseigenaren opsporing (portefeuillehouders PVO), korpsprojectleiders, afdelingen P&O van korpsen en met rechercheafdelingen. Daarnaast bestaat er een goed contact met de Politieacademie.

Implementatieaudit

Zowel in januari 2007 als in januari 2008 is in alle politiekorpsen een implementatieaudit georganiseerd. Over de bevindingen uit die audits is telkens in een voortgangsrapportage gerapporteerd. Onderliggende rapportage is daarmee de derde voortgangsrapportage waarin de uitkomsten van de Implementatieaudit van januari 2009 zijn beschreven. Het betreft een rapportage van het Programmabureau Versterking Opsporing, zoals is beschreven in het "Monitorplan Versterking Opsporing 2006-2010", d.d. 13 november 2006 en in de "PVO Kalender" van december 2009 (onder "implementatieaudit januari 2009"). De audit richt zich op de bevindingen over de stand van zaken in 2008 in alle politiekorpsen en over de stand van zaken met betrekking tot de lopende landelijke (PVO-)projecten.

Procesaudit

Naast onderliggende rapportage wordt in een afzonderlijke rapportage gerapporteerd over de kwaliteitsverbetering als het gaat om de samenwerking binnen de opsporing tussen de ketenpartners politie, OM en NFI. De bijdrage die PVO aan de kwaliteit van deze samenwerking binnen de opsporing heeft geleverd is in januari/februari 2009 door de drie ketenpartners in een procesaudit onderzocht en over de bevindingen wordt daarom gezamenlijk door het OM, de politie en het NFI gerapporteerd. Het rapport van deze procesaudit wordt gelijktijdig met onderliggende rapportage aan de Raad van Hoofdcommissarissen en daarna aan de minister toegezonden.

1.1 Inhoud rapportage

Na de inleiding volgt in hoofdstuk 2 een algemene indruk (samenvatting) van de voortgang van het PVO bij de politie.

In hoofdstuk 3 wordt de stand van zaken van de implementatie van de producten en processen van het Programma Versterking Opsporing in de politiekorpsen weergegeven.

In hoofdstuk 4 van onderliggende voortgangsrapportage wordt op hoofdlijnen beschreven wat de stand van zaken is binnen een aantal landelijk georganiseerde verandertrajecten.

Afsluitend wordt in hoofdstuk 5 vooruit gekeken (2010 en daarna) naar de wijze waarop de borging van de kwaliteit in de opsporing kan worden georganiseerd nadat PVO als programma is beëindigd.

1.2 Procedure

De voorzitter van de Raad van Hoofdcommissarissen wordt met deze rapportage in de gelegenheid gesteld om de minister van BZK en de minister van Justitie over de stand van zaken te informeren.

2 Algemene indruk en conclusie

Algemene indruk

Het algemene beeld is dat de regiokorpsen en het KLPD in 2008 de ontwikkeling in PVO goed hebben doorgezet. Het merendeel van de korpsen realiseert de doelstellingen zoals die vanuit PVO voor 31 december 2009 zijn vastgesteld. Een aantal korpsen verkeert nog in de afrondende fase.

Als het gaat om de voortgang van het opleiden van de uitvoerende recherchede medewerkers, de VKU-leden, dan liggen de korpsen op koers om deze medewerkers opgeleid te hebben. De korpsen houden zich hierbij aan de vastgestelde PVO-norm en de eigen ambitie ligt vaak zelfs nog hoger. Het opleiden van de leidinggevende recherchede medewerkers (VKL-leden) vraagt echter meer tijd. De opleidingstermijn is bijgesteld, waarbij de minister van BZK akkoord is gegaan om deze ambitie in 2012 te realiseren. Voor eind 2009 moeten in de korpsen de geschikte VKL-leden wel aangewezen zijn.

De vraag naar opleidingen voor de uitvoerende en leidinggevende recherchefunctionarissen en daarmee ook de opleidingsdruk binnen de opsporing, zal de komende jaren in veel korpsen nog groot blijven.

Sinds 1 januari 2008 gelden voor alle politiekorpsen nieuwe FT-normen. Deze nieuwe normen werden in 2008 vaak nog niet geheel conform de inhoud toegepast. In 2009 zal opnieuw monitoring plaatsvinden om zicht te houden op de voortgang van de uniforme toepassing van de normen.

De conclusie in de vorige implementatieaudit van januari 2008 was dat het overgrote deel van de 26 politiekorpsen goed op weg was om het volledige programma PVO conform de planning te implementeren. Tegelijkertijd bleek dat er in zeven korpsen nog een inhaalslag gemaakt moest worden om met de implementatie(snelheid) goed op schema te komen. In oktober/november 2008 zijn deze zeven korpsen middels een collegiale toetsing gemonitord op de onderkende verbeterpunten. Hieruit bleek dat zes korpsen inmiddels een goede inhaalslag hadden gemaakt en dat één korps een planning hanteert waardoor de implementatie niet in 2009 gerealiseerd zal zijn. Inmiddels heeft dit korps kenbaar gemaakt een extra versnelling in de implementatie te willen bewerkstelligen om eind 2009 toch zoveel mogelijk aan de PVO-eisen te voldoen.

Vanuit PVO is de eis gesteld dat binnen de opsporing 20% van de uitvoerende recherchede medewerkers op HBO-niveau dient te zijn opgeleid door zij-instroom of interne doorstroom. Deze doelstelling moet in 2012 verwezenlijkt zijn. Genoemde 20% betekent dat er dan in totaal 1300 recherchede medewerkers op HBO-niveau in de korpsen werkzaam moeten zijn. Met de aanstelling en opleiding van door- en zij-instromers liggen de meeste korpsen goed op schema. Zeven korpsen liggen daar net onder en twee korpsen liggen in de realisatie meer dan een jaar achter en zullen de resterende jaren een inhaalslag moeten maken. In 2009 zal opnieuw monitoring plaatsvinden om zicht te houden op de voortgang van de aanstelling en opleiding van HBO-ers.

In 2008 zijn drie productevaluaties uitgevoerd met het doel te onderzoeken in hoeverre de geïmplementeerde PVO-producten in de praktijk voldoen. Het betrof evaluaties van Tegenspraak, de Landelijke deskundigheidsmakelaar (LDM) en van het TGO (gericht op het onderdeel VKL). Uit de evaluatie blijkt dat tegenspraak merkbaar bijdraagt aan de verbetering van de kwaliteit van het opsporingsonderzoek, dat de LDM voorziet in een behoefte en de werkwijze ronduit adequaat is en dat het huidige raamwerk TGO voldoet en in zijn essentie niet hoeft te worden aangepast. Wel zijn er over deze onderwerpen verschillende aanbevelingen gedaan om, gezien de nieuwe inzichten, tot een verbeterslag te komen.

Als onderdeel van de implementatieaudit is in de korpsen een audit uitgevoerd met als doel om op hoofdlijnen zicht te krijgen op de kwaliteitsverbeteringen waartoe PVO binnen de korpsen inmiddels merkbaar heeft geleid.

Hieruit blijkt dat PVO in de korpsen merkbaar heeft geleid tot kwaliteitsverbetering binnen de opsporing. Tevens blijkt dat bij de korpsen duidelijk behoefte bestaat om de kwaliteitsverbeteringen in de volle breedte naar de toekomst toe te borgen.

Vanaf het najaar van 2008 wordt door het landelijk Programmabureau PVO het instrument "TGO-reflectie" ingezet om individuele korpsen inzicht te geven in de mate waarin de opstart, organisatie en uitvoering tijdens de eerste fase van een TGO voldoen aan kaders die voortvloeien uit het Programma Versterking Opsporing en uit de lokale TGO-uitvoeringsregeling. Telkens na het starten van een TGO kan dit instrument worden gebruikt. Deze TGO-reflectie loopt het gehele jaar 2009 in alle korpsen nog door. De uitkomsten van de reflectie hebben in de individuele korpsen al geleid tot verschillende verbeteracties. Naast concrete resultaten in de korpsen wordt op termijn tevens verwacht dat er specifieke trends kunnen worden herkend uit de gehouden TGO-reflecties. Deze trends zullen als (landelijke) verbeteracties worden opgepakt.

Naast de implementatie in de korpsen zijn er in het kader van PVO nog een aantal andere landelijke PVO-verandertrajecten. In dit kader is het Landelijk Team Forensische Opsporing ingericht en operationeel, zijn door de Politieacademie veel rechercheopleidingen ontwikkeld of aangepast, is de Forensische Samenwerking in de Opsporing (FSO) door het NFI en de politie verder vorm en inhoud gegeven (met een doorontwikkeling naar Bovenregionale Forensische Service Centra en een Frontoffice NFI), is in alle korpsen gestart met implementatie van de Procedure Volgen Spoor en het Landelijk Spoor Volgsysteem, loopt de verdere ontwikkeling van het Landelijke Coördinatiebestand Sporen (LCS) door en is het auditief en audiovisueel registreren van verhoren (AVR) verder voorbereid. Ook is in 2008 het experiment "raadsman bij het eerste politieverhoor" gestart.

In het algemeen kan gezegd worden dat deze landelijke verandertrajecten naar tevredenheid verlopen.

Conclusie

Uit de bevindingen van deze audit mag worden geconcludeerd dat de 26 politiekorpsen goed op weg zijn om het volledige programma PVO conform de planning te implementeren. In alle korpsen dient de implementatie uiterlijk op 31 december 2009 gerealiseerd te zijn. De opleidingstermijn om alle uitvoerende en leidinggevende researchmedewerkers opgeleid te hebben is bijgesteld, waarbij de minister van BZK akkoord is gegaan om deze ambitie in 2012 te realiseren.

De korpsen zullen in 2009 moeten blijven investeren om alle planningen te halen. Vanuit het landelijk Programmabureau zal ter ondersteuning hieraan de bestaande advisering en ondersteuning worden voortgezet. Het eindresultaat is de kwaliteitsverbetering in de opsporing zoals het Programma Versterking Opsporing dit voor 31 december 2009 tot doel heeft gesteld.

3 Landelijk beeld stand van zaken in politiekorpsen

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de stand van zaken beschreven van de implementatie van PVO in de politiekorpsen.

In 2008 zijn verschillende monitoractiviteiten uitgevoerd waarbij op de stand van zaken is ingezoomd. Het betreft de volgende onderwerpen en monitoractiviteiten, die worden beschreven in:

Monitoracties 2008 (paragraaf 3.1):

- **Inventarisatie van de voortgang van de opleidingen van leidinggevende en uitvoerende recherchefunctionarissen (VKL en VKU-leden).**
Beschreven in paragraaf 3.1.1;
- **Onderzoek naar de toepassing van de FT-normen.**
Beschreven in paragraaf 3.1.2;
- **Extra monitoring van aandachtspunten in zeven regiokorpsen m.b.t. de implementatie, borging en verbreding van PVO.**
Beschreven in paragraaf 3.1.3;
- **Inventarisatie gericht op de voortgang van de aanstelling van HBO door- en zij-instromers.**
Beschreven in paragraaf 3.1.4;
- **Productevaluatie van Tegenspraak, van de Landelijke Deskundigheids Makelaardij (LDM) en van TGO/VKL.**
Beschreven in paragraaf 3.1.5.

In het kader van deze voortgangsrapportage over het jaar 2008 zijn aanvullend in de periode van januari tot maart 2009 nog een tweetal monitoractiviteiten uitgevoerd waarvan de bevindingen in dit hoofdstuk worden beschreven.

Kwaliteitsaudit (paragraaf 3.2)

Gericht op de merkbare verbeteringen van kwaliteit in de opsporing.

TGO-reflecties (paragraaf 3.3)

Gericht op inzicht in de politiekorpsen in de opstart, in de organisatie en in de uitvoering van de Teams Grootschalige Opsporing (TGO), tijdens de eerste fase van het TGO.

3.1 Monitoracties 2008

3.1.1 Inventarisatie aantal en opleiding VKL- en VKU-leden

PVO eindigt eind 2009 als programma, waarbij het streven er op is gericht om in 2010 alle VKL- en VKU-leden, of in ieder geval het overgrote deel van de recherchemedewerkers, opgeleid te hebben.

Om in het kader van de implementatie van PVO zicht te houden op het aantal recherchemedewerkers in de politiekorpsen dat al is opgeleid en het aantal dat nog opgeleid moet worden, is in 2008 door het Programmabureau een tweetal inventarisaties gehouden. Deze inventarisaties richtten zich op de ambitie van de individuele korpsen om een specifiek aantal TGO's te kunnen bemensen en om daartoe in een tijdpad een specifiek aantal recherchemedewerkers van de Vaste Kern Leidinggevendenden (VKL) en van de Vaste Kern Uitvoerenden (VKU) op te leiden.

De opleiding van de VKU-leden ligt op koers (jaar 2010). De korpsen houden zich de aan vastgestelde PVO-norm en de eigen ambitie ligt vaak zelfs nog hoger;

De ambitie om in de korpsen alle VKL-leden op te leiden zal, vanwege het natuurlijke verloop en de hoge opleidingsdruk, niet in 2010 bereikt kunnen worden. Deze ambitie is bijgesteld en is vastgesteld op 2012 met de verwachting dat in dat jaar het overgrote deel wel opgeleid zal zijn. Na bespreking van deze bijgestelde ambitie en van de planning en uitvoering die dit nog vraagt, heeft de minister van BZK aangegeven akkoord te zijn met de aanpassing van de opleidingstermijn van 2010 naar 2012. Voor eind 2009 moeten in de korpsen de geschikte VKL-leden wel aangewezen zijn.

De korpsen en de politieacademie richten zich op een meerjarenplanning, zodat opleidingen zoveel mogelijk evenredig verdeeld kunnen worden en streefdata gehaald kunnen worden. De vraag naar bedoelde opleidingen en daarmee ook de opleidingsdruk binnen de opsporing zal de komende jaren in veel korpsen nog groot blijven.

3.1.2 Inventarisatie toepassing FT-normen

Sinds 1 januari 2008 gelden voor alle politiekorpsen zeven nieuwe FT-normen:

- I. Schriftelijke en fotografische registratie van stoffelijk overschot op de PD
- II. Verpakken van een stoffelijk overschot op de plaats delict
- III. Vervoer in beslag genomen stoffelijk overschot voor vervolgonderzoek
- IV. Opslag, beheer, inrichtingseisen politiemortuarium inbeslaggenomen stoffelijk overschot*
- V. Fotografische registratie van letsels
- VI. Schriftelijke registratie van letsels
- VII. Lijkschouw door een forensische geneeskundige

* De invoering van norm IV kent een overgangstermijn van een jaar: invoering in 2009

Deze forensisch-technische normen (FT-normen) maken deel uit van de verbetermaatregelen uit het programma Versterking Opsporing en Vervolgging. De forensisch rechercheurs, forensisch artsen, begrafenisondernemers en het mortuariumpersoneel dienen zich aan de nieuwe FT-normen te houden zodra ze te maken krijgen met een stoffelijk overschot. De normen zijn uitstekende hulpmiddelen waarmee in de praktijk een hoge kwaliteit en efficiency wordt bewerkstelligd bij het opsporen en veiligstellen van zeer uiteenlopende sporen. Met de nieuwe normen is vastgelegd hoe op een PD en tijdens het verpakken, vervoeren en opslaan van het stoffelijk overschot gehandeld moet worden. Het uiteindelijke doel is een verantwoorde chain of custody; wie deed wat op welk moment met welk spoor.

In het kader van monitoring heeft in 2008 in de politiekorpsen een inventarisatie plaatsgevonden van de toepassing van de zeven nieuwe FT-normen. De inventarisatie had tot doel om op hoofdlijnen zicht te krijgen op de toepassing van de normen.

In het merendeel van de korpsen blijken een of meerdere normen nog niet volledig en/of consequent conform de inhoud te worden toegepast. Het verschilt per korps welke normen dit betreft.

De bevindingen zijn kenbaar gemaakt aan alle politiekorpsen en tevens aan de Strategische Beleidsgroep FO. Dit om notie te nemen van de op te lossen knelpunten en met het doel om uiteindelijk in alle korpsen een uniforme toepassing en meer kwaliteit in de opsporing te kunnen bereiken.

In 2009 zal opnieuw monitoring plaatsvinden met het doel om zicht te houden op de voortgang van de uniforme toepassing van de normen.

3.1.3 Extra monitoring van aandachtspunten in regiokorpsen

De conclusie in de implementatieaudit van januari 2008 was dat het overgrote deel van de 26 politiekorpsen goed op weg was om het volledige programma PVO conform de planning te implementeren. Tegelijkertijd bleek echter dat er in zeven korpsen nog een inhaalslag gemaakt moest worden om met de implementatie(snelheid) goed op schema te komen om de PVO-eindoelen (veelal op TGO gebied) in december 2009 te kunnen halen. Dit leidde in het Dagelijks Bestuur van PVO tot het besluit om aan deze korpsen extra aandacht te besteden in de vorm van intensievere advisering/ondersteuning en in de vorm van extra monitoring van de ontwikkelingen in deze korpsen.

In oktober/november 2008 werden de zeven korpsen opnieuw geaudit middels een collegiale toetsing. De audit richtte zich opnieuw op de beweging van de korpsen en de borging en verbreding van het PVO en in het bijzonder op de eerder onderkende verbeterpunten om te kunnen komen tot een tijdige implementatie.

De uitkomst van de audit is dat in alle zeven korpsen vooruitgang is geboekt met de implementatie van het PVO-gedachtegoed en dat de verbeterpunten ter harte zijn genomen. Zes van de zeven korpsen hebben goede stappen gezet en de verwachting bestaat dat zij bij onverminderde aandacht voor PVO de implementatie voor 31 december 2009 zullen kunnen afronden. Van een korps wordt niet verwacht dat men met het huidige implementatietempo tot een tijdige afronding zal komen. Vermeldenswaardig is dat in het korps in het denken en doen een kentering gaande is. Het korps heeft in april 2009 kenbaar gemaakt in de beweging en borging van PVO een

zodanige versnelling te willen aanbrengen dat de implementatie per december 2009 voor een belangrijk deel alsnog verwezenlijkt kan worden. Het landelijk programmabureau PVO biedt hierbij intensieve ondersteuning.

3.1.4 HBO-ers in de opsporing

Vanuit PVO is de eis gesteld dat binnen de opsporing 20% van de uitvoerende recherche-medewerkers op HBO-niveau dient te zijn opgeleid als gevolg van zij-instroom of interne doorstroom. Hierbij is het HBO-niveau vertaald naar de leergang "master recherchekunde" van de Politieacademie. Deze doelstelling en opleidingstermijn loopt tot en met 2012.

Genoemde 20% betekent dat er dan in totaal 1300 recherche-medewerkers op HBO-niveau in de korpsen werkzaam moeten zijn, welk aantal is verbijzonderd naar een verhouding van – ten minste - 70% zij-instroom en 30% doorstroom.

Zij-instromers

De opleiding van het aantal doorstromers komt al op gang. De voortgang van de aanstelling en opleiding van zij-instromers dient echter nog te worden aangezet. In totaal zijn er tot en met januari 2009 314 zij-instromers door de korpsen aangesteld. Dit is 35% van de te bereiken doelstelling.

Conclusie

Met de aanstelling en opleiding van door- en zij-instromers liggen de meeste korpsen goed op schema. Zeven korpsen liggen daar net onder en twee korpsen liggen in de realisatie meer dan een jaar achter en zullen de resterende jaren een inhaalslag moeten maken.

3.1.5 Productevaluaties

Algemeen

Productevaluaties hebben tot doel te onderzoeken in hoeverre de geïmplementeerde PVO-producten in de praktijk voldoen. Een dergelijk onderzoek leidt tot aanbevelingen tot bijstelling van het product en/of de toepassing, alsmede tot mogelijk uit te wisselen good-practices.

In 2008 zijn de volgende producten geëvalueerd:

- Tegenspraak
- Landelijke deskundigheidsmakelaar (LDM)
- Team Grootschalige Opsporing, op het onderdeel vaste kern leidinggevenden (TGO/VKL)

Navolgend worden de uitkomsten van deze productevaluaties kort beschreven.

3.1.5.1 Productevaluatie Tegenspraak

Doel van de productevaluatie Tegenspraak was te onderzoeken in hoeverre de werkwijze, zoals beschreven in de betreffende instructie en het bijbehorende protocol, overeenkomt met de praktijk. En op welke punten er op basis van praktische ervaring behoefte bestaat aan bijstelling van de werkwijze.

Uit de evaluatie blijkt dat tegenspraak merkbaar bijdraagt aan de verbetering van de kwaliteit van het opsporingsonderzoek. Tegenspraak blijkt in de praktijk een belangrijke rol te spelen in het stimuleren van de kritische reflectie binnen de TGO-teams.

Uit de evaluatie blijkt tevens dat er – niet alleen in de nuances – verschillen zitten in de formuleringen in de instructie en het protocol. De structuur en de inhoud van het protocol tegenspraak kunnen worden verbeterd door aan te haken aan het proces van onderzoek (plannen, voorbereiden, uitvoeren, monitoren en afronden). Daarnaast is men de mening toegedaan dat voor wat betreft de inzetcriteria de verschillen tussen TGO en tegenspraak moeten worden opgeheven.

De strekking en de diepgang van de tegenspraak blijken in de praktijk geen groot issue. Het veronderstelde risico van schaduwonderzoek wordt vermeden door een goede opdrachtformulering en een beperking van de beschikbare capaciteit voor tegenspraak.

Bevindingen, conclusies en aanbevelingen hebben geleid tot een aangepast protocol en een nieuwe checklist Tegenspraak.

3.1.5.2 Productevaluatie Landelijke Deskundigheidsmakelaar

De LDM heeft als doel het bemiddelen van door een assessment panel getoetste deskundigen ten behoeve van grootschalig rechercheonderzoek (TGO). Doel van de productevaluatie was het verwerven van inzicht in de kwaliteit en toegevoegde waarde, inzicht in het effect van de inzet en inzicht in de impact van de bemiddelingsactiviteiten van de LDM.

In opdracht van de Politieacademie is in verband met het beëindigen van de projectfase in december 2007 een audit uitgevoerd op het project Landelijke Deskundigheidsmakelaar (LDM). Uit de resultaten van de audit blijkt dat het project succesvol is verlopen en dat er professioneel wordt gewerkt.

Aansluitend op de audit heeft in de eerste helft van 2008 een effectiviteitsmeting plaatsgevonden., met als algemene conclusie dat de LDM haar werk goed en met hoge kwaliteit doet.

De overall conclusie uit beide onderzoeken is dat de LDM voorziet in een behoefte en dat de werkwijze ronduit adequaat is.

NB: In het kader van de beschrijving van de voortgang van landelijke trajecten, zoals het LDM, is hierna in paragraaf 4.2.2 meer gedetailleerde informatie over LDM beschreven, zoals het aantal deskundigen dat inmiddels in de databank is opgenomen en het aantal aanvragen voor bemiddelingen van deskundigen dat inmiddels door het LDM is ontvangen.

3.1.5.3 Productevaluatie TGO/VKL

Een van de belangrijkste pijlers van het versterkingsprogramma is de invoering van een uniforme manier van werken bij grootschalige rechercheonderzoeken, de zogenaamde Teams Grootschalige Opsporing (TGO). De structuur hiervan is beschreven in het Raamwerk TGO. Er wordt in een TGO onderscheid gemaakt tussen een Vaste Kern Leidinggevenden (VKL) en een Vaste Kern Uitvoerenden (VKU). Doel van de productevaluatie was te onderzoeken in hoeverre het Raamwerk TGO in de praktijk functioneert. De evaluatie richtte zich voornamelijk op het functioneren van de Vaste Kern Leidinggevenden (VKL). Tegen die achtergrond lag de focus van de evaluatie vooral op de “processen” besturing, informatie en administratie binnen een TGO en met name op de manier waarop de VKL-structuur die processen beïnvloedt dan wel daaraan onderworpen is.

Het algemene beeld is dat het huidige raamwerk TGO voldoet en in zijn essentie niet hoeft te worden aangepast. Voor wat betreft de uitvoering van de taken binnen een TGO moet nog meer uniformiteit worden bereikt. Hiertoe kunnen, mede vanwege nieuwe inzichten, wèl een aantal onderwerpen en rollen duidelijker omschreven worden en aan het raamwerk worden toegevoegd, zoals het beschrijven van de interne processen.

3.2 Kwaliteitsaudit (2009)

Inleiding

Als onderdeel van de implementatieaudit van januari 2009 is een kwaliteitsaudit uitgevoerd met als doel om op hoofdlijnen zicht te krijgen op de kwaliteitsverbeteringen waartoe PVO binnen de korpsen inmiddels merkbaar heeft geleid. Daarnaast heeft de audit zich gericht op een vooruitblik op aspecten en ontwikkelingen binnen de opsporing die door de korpsen als belangrijk worden ervaren en die na 2009 direct van invloed zijn op de kwaliteit van het opsporingsproces. Op hoofdlijnen zijn verschillende PVO-onderwerpen door de korpsen zijn gewaardeerd, waarbij een onderverdeling is gemaakt naar:

- PVO-kwaliteitsaspecten (paragraaf 3.2.1);
- VKL- en VKU structuur (paragraaf 3.2.2);
- Opleidingen (paragraaf 3.2.3);
- Reflectie (paragraaf 3.2.4);
- Tegenspraak (paragraaf 3.2.5);
- Forensische Opsporing (paragraaf 3.2.6).

De waardering van deze onderwerpen is in genoemde subparagrafen beschreven. Vervolgens worden in subparagraaf 3.2.7 de aspecten genoemd die door de korpsen na 2009 in de opsporing als belangrijk worden ervaren.

Afsluitend volgt de eindconclusie.

3.2.1 PVO-kwaliteitsaspecten

Korpsen hebben in volgorde van belangrijkheid, uit 20 voorgelegde opties, de keuze gemaakt voor de volgende 10 aspecten die in het korps het meest hebben geleid tot kwaliteitsverbetering binnen de opsporing:

	Kwaliteitsaspect in volgorde van belangrijkheid
1	VKL TGO samenstelling en taakverdeling
2	Bewuste aanpak en werkprocessen binnen de opsporing
3	Reflectie binnen een TGO
4	Raamwerk TGO 2006
5	De nieuwe VKU-opleidingen: professioneel verhoorders, dossiervormers, familierechercheur
6	Tegenspreken als vast onderdeel van een TGO
7	Ondersteuning van de teamleider door ambtelijk secretaris (AS) en Tactisch Analist (TA)
8	Forensisch coördinator als vast onderdeel TGO
9	Samenwerking van het team binnen een TGO
10	Inbrengen van HBO'ers in de uitvoering van het Rechercheproces

3.2.2 VKL- en VKU-structuur

Het Raamwerk TGO is één van de pijlers onder de “kwaliteitseisen aan de opsporing”. Hierin worden onder andere hoge kwaliteitseisen gesteld in termen van protocollering, opleiding en certificering. In het raamwerk TGO is ook de structuur van de Vaste Kern Leidinggevenden (VKL) en van de Vaste Kern Uitvoerenden (VKU) beschreven. Specifiek bevraagd op het onderwerp “VKL- en VKU-structuur” geven korpsen aan dat de VKL- en VKU structuur binnen een TGO heeft geleid tot kwalitatief betere opsporingsonderzoeken.

3.2.3 Opleidingen

De opleidingen van PVO omvatten een breed en samenhangend pakket aan opleidingen voor de leidinggevenden en uitvoerenden binnen de opsporing. Korpsen geven aan dat deze opleidingen in het kader van PVO goed aansluiten op de behoefte van de korpsen en op praktijksituatie in TGO onderzoeken.

3.2.4 Reflectie

Een kritische houding ten opzichte van het eigen werk start met reflectie. Reflectie is het binnen het opsporingsteam doorbreken van de cirkel, waarnemen – beoordelen – beslissen, door het oordeel te betwijfelen. In onderzoeken wordt dit onder andere gestimuleerd door middel van werkoverleg, briefings en het organiseren van reflectiebijeenkomsten.

Korpsen geven aan dat reflectie heeft geleid tot een (positieve) cultuurverandering binnen TGO onderzoeken: reflectie heeft de openheid, transparantie en betrokkenheid tussen de medewerkers in het team vergroot. Men gaat bewuster om met reflectie, durft zich meer open en kwetsbaarder op te stellen. Daarnaast geven de korpsen aan dat steeds meer vanzelfsprekend en onbewuster reflectie wordt toegepast. Reflectie levert een wezenlijke bijdrage aan de cultuurverandering die nodig en ook gaande is.

3.2.5 Tegenspraak

Tegenspraak is het intern georganiseerd doorlopend toetsen van beslissingen. Dit geschiedt op een gestructureerde wijze door niet bij het onderzoek betrokken medewerkers. Vanuit een bewust aangebrachte distantie tussen tegenspreker en teamleider worden belangrijke beslissingen in de ontwikkeling van het onderzoek doorgenomen om fouten, al dan niet voortkomend uit groepsdenken, te voorkomen of te herstellen.

Korpsen geven aan dat tegenspraak merkbaar bijdraagt aan de verbetering van de kwaliteit van het opsporingsonderzoek: tegenspraak voorkomt tunnelvisie, zorgt voor voldoende breedte in de onderzoeken en komt de professionaliteit ten goede.

3.2.6 Forensische Opsporing

Door PVO wordt binnen de forensische opsporing kwaliteitsverbetering beoogd als het gaat om vakinhoud (o.a. werkprocessen, wetgeving, FT-normen en protocollering), om de organisatie (mensen en middelen; kwantitatief en kwalitatief) en als het gaat om de informatiehuishouding (o.a. sporenbeheer, sporenanalyse en sturingsinformatie).

Korpsen geven aan dat de maatregelen vanuit PVO merkbaar hebben bijgedragen aan de kwaliteitsverbetering van de forensische opsporing. Daarnaast merken korpsen op dat door de komst van de forensisch assistenten het sporenonderzoek is toegenomen en de publiekstevredenheid en het vertrouwen in de opsporing is vergroot.

3.2.7 Belangrijke aspecten in de opsporing na 2009

De implementatie en borging van PVO producten en processen loopt na het einde van het PVO programma nog langere tijd door. Naast PVO zijn er zeker nog andere aspecten en ontwikkelingen binnen de opsporing die als belangrijk worden ervaren en die direct van invloed zijn op de kwaliteit van het opsporingsproces.

Korpsen is daarom gevraagd welke aspecten en ontwikkelingen in het proces opsporing worden gesignaleerd en onderkend, die na 2009 extra aandacht dienen te krijgen als het gaat om de sturing op de kwaliteit daarvan. De meest genoemde aspecten zijn:

- Kwaliteitsverbetering; Permanente borging van de processen en producten binnen de korpsen en kwalitatief goed inspelen op de ontwikkelingen van de criminaliteit.
- Verbreding; Doorontwikkeling op het gebied van politie-informatiesystemen en intensivering als het gaat over samenwerking met het OM en het NFI.
- Digitalisering en digitaal opsporen;
- Intelligence-gestuurde politie.
- Opleidingen; Alert blijven op de opleidingsdruk maar ook op de doorontwikkeling en afstemming met de opsporingspraktijk.

3.2.8 Eindconclusie kwaliteitsaudit

In de korpsen heeft PVO met de verschillende kwaliteitseisen merkbaar geleid tot kwaliteitsverbetering binnen de opsporing. Bij de korpsen blijkt duidelijk behoefte te bestaan om de kwaliteitsverbeteringen in de volle breedte naar de toekomst toe te borgen.

3.3 TGO-reflectie

Ontwikkeling

In het najaar van 2008 is door het landelijk Programmabureau PVO het instrument "TGO-reflectie" ontwikkeld. Het doel van dit instrument is om individuele korpsen inzicht te geven in de mate waarin de opstart, organisatie en uitvoering tijdens de eerste fase van het TGO - dus in de politiepraktijk - voldoen aan kaders die voortvloeien uit het Programma Versterking Opsporing en uit de lokale TGO-uitvoeringsregeling (en aanverwante regelingen, zoals alarmering). Het instrument wordt, op vrijwillige basis, per korps gehanteerd zodra een TGO is opgestart. De terugkoppeling van de bevindingen vindt telkens per korps plaats zodat maatwerk wordt geleverd bij het geven van feedback over het functioneren van een TGO.

Uitvoering

De TGO-reflectie wordt uitgevoerd door in de eerste week na de start van het TGO, tijdens een werkbezoek, zoveel mogelijk bevindingen te verzamelen op basis van observatie, dossieronderzoek (o.a. afsprakenjournaal) en gesprekken op locatie. De werkbezoeken en de reflectie worden uitgevoerd door een van de accountmanagers van het PVO, die niet verbonden is aan het te bezoeken politiekorps.

Doelstelling/planning

De doelstelling is om in 2009 per korps twee TGO-reflecties uit te voeren. Tijdens elke eerste reflectie worden aanbevelingen gedaan en verbeterpunten genoemd. Bij de resultaten van elke tweede reflectie wordt verwacht dat de verbeterpunten zoveel mogelijk zijn gerealiseerd.

Resultaten

Sinds het instrument wordt ingezet is de stand van zaken in april 2009 dat bij 17 korpsen voor de eerste maal een TGO-reflectie is uitgevoerd. Geen van deze korpsen is reeds voor een tweede maal bezocht.

De korpsen spreken waardering uit voor de toepassing en voor de resultaten van het instrument TGO-reflectie. De TGO-reflectie heeft reeds daadwerkelijk geleid tot verbeteracties. Naast concrete resultaten in de korpsen wordt op termijn tevens verwacht dat er specifieke trends kunnen worden herkend uit de gehouden TGO-reflecties. Deze trends zullen als (landelijke) verbeteracties worden opgepakt.

4 Beeld van stand van zaken landelijke verandertrajecten

In het traject van het Programma Versterking Opsporing lopen naast de implementatie van producten en processen van PVO in de korpsen (beschreven in hoofdstuk 3) ook nog een aantal landelijk georganiseerde verandertrajecten.

De volgende landelijke verandertrajecten zijn in de audit meegenomen:

- **LTFO: Organisatie en uitvoering van het Landelijk Team Forensische Opsporing.**
Beschreven in paragraaf 4.1;
- **Politieacademie en Landelijke Deskundigheds Makelaardij (LDM).**
Beschreven in paragraaf 4.2;
- **FSO: Inrichting en operationalisering van de Forensische Samenwerking in de Opsporing.**
Beschreven in paragraaf 4.3;
- **Landelijk Sporen Volgen (LSV): Procedure Volgen Spoor, SIN en landelijk Spoor Volgstelsel.**
Beschreven in paragraaf 4.4;
- **Landelijk Coördinatiebestand Sporen (LCS).**
Beschreven in paragraaf 4.5;
- **AVR: Auditieve en audiovisuele registratie van verhoren.**
Beschreven in paragraaf 4.6;
- **Raadsman bij het politieverhoor: Stand van zaken pilot.**
Beschreven in paragraaf 4.7;

De audit van de voortgang van de landelijke verandertrajecten is uitgevoerd door schriftelijke bevraging. De bevindingen omtrent de voortgang worden hierna beschreven.

4.1 Het Landelijke Team Forensische Opsporing (LTFO)

In het PVO wordt binnen de Forensische Opsporing onderscheid gemaakt in verschillende soorten PD's, waaronder het calamiteiten-PD. Vanuit PVO is aangegeven dat ten behoeve van het optreden op calamiteiten-PD's een Landelijk Team Forensische Opsporing (LTFO) zal worden geformeerd, o.a. bestaande uit Specialisten Forensische Opsporing van politie en het NFI.

Het LTFO, ingericht naar het voorbeeld van het Landelijk Rampen Identificatie Team (RIT), komt bijeen als er sprake is van PD's als gevolg van rampen en terreuracties. Het LTFO kan snel worden geactiveerd waarbij per situatie de noodzakelijke kwaliteit en capaciteit worden opgeroepen. Inzet van het LTFO kan volledig worden ingepast in de justitiële component van het landelijk al langer met succes toegepaste SGBO-model (een model voor grootschalig en bijzonder optreden). Het beheer van het LTFO is ondergebracht bij het KLPD. De bemensing wordt vanuit het KLPD en de regiokorpsen georganiseerd.

Inrichting en organisatie

Het Landelijk Team Forensische Opsporing is inmiddels sinds 15 november 2007 operationeel en kent de volgende specialismen:

- Explosieven, brandonderzoek, ontploffingen en bomaanslagen
- Calamiteiten en ongevallen nabij of op de infrastructuur
- Berging en identificatie van lichamen of lichaamsdelen
- Sporenonderzoek en berging van lichamen of delen daarvan ten tijde van een chemische, biologische, radioactieve-nucleaire situatie
- Onderzoek van een PD onder water
- Digitaal onderzoek
- Sporencoördinatie bij grootschalige onderzoeken

In 2009 wordt het LTFO qua organisatie en inrichting nog verder ontwikkeld. Zo wordt samen met het NFI een concept ontwikkeld voor een goed werkbare methode (afstemming en verantwoordelijkheden) als het gaat om inzet onder CBRN-omstandigheden (chemische, biologische, radiologisch of nucleaire middelen).

Om geoefend te blijven hebben de medewerkers van het LTFO in 2008 deelgenomen aan diverse (internationale) trainingen en oefeningen.

Inzet

Het LTFO is via het ministerie van Buitenlandse Zaken gevraagd de identificatie ter hand te nemen van de 18 slachtoffers bij het luchtvaartongeval te Suriname (april 2008) en een onderzoek te starten met betrekking tot de oorzaak van het neerstorten van het toestel. Dit onderzoek loopt nog.

Er is een inzet geweest in verband met een onderzoek naar de ontploffing van een personenauto (A13 in Delft, januari 2008).

Het LTFO heeft assistentie verleend bij de repatriëring van vier in Afghanistan gesneuvelde militairen (januari, april en september 2008).

Een zeer grote inzet van het LTFO is noodzakelijk geweest in februari 2009. Dit betrof het opsporingsonderzoek in het kader van de crash van het toestel van Turkish Airlines bij Schiphol. Het LTFO is in staat geweest om op zeer korte termijn op de assistentievraag te reageren en om op het PD een grondig en zorgvuldig forensisch onderzoek uit te voeren. De eerste reacties van de diensten waarmee is samengewerkt over de LTFO-inzet zijn positief. De uitkomsten van een evaluatie van deze inzet worden in mei 2009 bekend.

4.2 De ontwikkelingen binnen de Politieacademie

4.2.1 Ontwikkeling politieonderwijs

Het PVO vraagt van de Politieacademie een grote inspanning om de sterk stijgende vraag van de korpsen naar rechercheopleidingen uit te voeren. Daarnaast wordt het bestaande politieonderwijs aangepast aan het Versterkingsprogramma en worden nieuwe rechercheopleidingen ontwikkeld. In de periode 2006 tot 2012 zal de Politieacademie haar onderwijs- en kennisbijdrage aan het Versterkingsprogramma realiseren. Daarnaast vervult de Politieacademie een belangrijke taak bij de werving en selectie van de nieuwe zij-instromers (HBO- en academisch niveau) voor de opleiding Leergang Recherchekundige

Werving en Selectie zij-instromers

De Politieacademie werft en selecteert de kandidaat-recherchekundige zij-instromers. Dit traject is door de academie efficiënt ingericht en de komende jaren loopt de werving en selectie van de kandidaten nog door. Vanaf 2006 zijn er in een periode van tweeënhalf jaar 351 zij-instromers met de opleiding recherchekundige gestart. Inmiddels hebben 54 studenten de opleiding afgerond.

Ontwikkeling opleidingen

Alle opleidingen, gerelateerd aan de inhoud van het PVO, zijn ontwikkeld en geborgd binnen de lijnorganisatie van de Politieacademie.

Opleidingscapaciteit

Gelijk aan de situatie in 2007 geeft de Politieacademie aan over voldoende opleidingscapaciteit te beschikken om de (bijgestelde) opleidingsdoelstellingen van het PVO te realiseren binnen de gestelde termijn.

Voor de Leergang Recherchekundige wordt het aantal studentenplaatsen (voor doorstromers en HBO zij-instromers) van ongeveer 320 per jaar gecontinueerd tot het einde van het programma.

In het kader van het hanteren van een planning op korte en langere termijn kunnen korpsen intekenen voor opleidingen voor het eerstvolgende onderwijsjaar en een opleidingsprognose indienen voor de daarop komende jaren. De Politieacademie werkt er aan om voor de korpsen in een betrouwbaar meerjarig onderwijsaanbod te voorzien.

Opleidingsvraag van politiekorpsen

Bij de Politieacademie bestaat een gedetailleerd overzicht van de aanvragen (en indeling/plaatsing) van korpsen voor PVO-gerelateerde opleidingen die in 2007 en 2008 zijn gevraagd, gerealiseerd en geannuleerd. De vraag naar rechercheonderwijs is de afgelopen jaren met ongeveer 20% gegroeid en op basis van de korpsprognoses tekent zich deze groei ook voor de komende jaren af.

Communicatie

De Politieacademie communiceert PVO-nieuws door aansluiting te zoeken bij de nieuwsbulletins die worden uitgebracht door het Programmabureau. De nieuwste ontwikkelingen worden gemeld en er wordt indien nodig aandacht besteed aan (veel) gestelde vragen.

Samenvattend beeld

De Politieacademie heeft in het kader van PVO in een periode van tweeënhalf jaar, het aanbod van bestaande producten en een aantal nieuwe producten geïntensiveerd. Dit op het terrein van werving/selectie, onderwijs, examinering, kennis en informatie. Gelijk als in 2007 en 2008 garandeert de Politieacademie dat ook in de komende jaren alle gevraagde opleidingen tijdig geleverd worden. In dat opzicht wordt de Politieacademie gezien als een belangrijke en volwaardige samenwerkingspartner van de politiekorpsen.

4.2.2 Landelijke Deskundigheidsmakelaardij (LDM)

Het PVO vraagt aandacht voor het op juiste wijze inzetten van betrouwbare deskundigen in rechercheonderzoeken. In dat kader is er een voorziening LDM georganiseerd en ingericht, waarvan de politiekorpsen gebruik maken en waarop een

beroep wordt gedaan voor de inzet van deskundigen tijdens (complexe) opsporingsonderzoeken. Als doelstellingen zijn in het PVO genoemd: de ontwikkeling van LDM als voorziening bij de politieacademie en LDM als onderdeel van de TGO-structuur.

In 2008 is door het landelijk Programmabureau Versterking Opsporing een productevaluatie LDM uitgevoerd. De bevindingen op hoofdlijnen zijn beschreven in paragraaf 3.1.5.2. Meer gedetailleerd en aanvullend op de genoemde evaluatie blijkt nog van de volgende informatie.

Begin 2008 bleek de LDM 235 deskundigen van 209 verschillende deskundigheidsgebieden in haar databank te hebben opgenomen. Begin 2009 heeft de LDM inmiddels 307 deskundigen van 297 verschillende deskundigheidsgebieden in haar databank opgenomen.

Sinds haar oprichting in 2005 heeft de LDM tot en met 2008 in totaal 743 aanvragen voor bemiddelingen van deskundigen ontvangen. In 2007 betrof het 193 bemiddelingsaanvragen. In 2008 betrof het 280 aanvragen. Dit betreft dus een duidelijk stijgende lijn.

In juli 2008 is een effectiviteitsmeting LDM uitgevoerd waaruit is gebleken dat in 77% van de opgeloste zaken een LDM-deskundige een bijdrage heeft geleverd aan de oplossing van de zaak.

Het bestaansrecht van LDM wordt onderschreven door alle partijen.

De Politieacademie, waarbinnen het LDM is georganiseerd, heeft aangegeven de dienstverlening van de LDM niet meer tot haar kerntaken te rekenen. Onder aansturing van de Board Opsporing wordt thans onderzocht op welke manier de dienstverlening kan worden gecontinueerd. Hierbij worden ook de raakvlakken met het Landelijk Deskundigenregister in ogenschouw genomen.

4.3 Forensische Samenwerking in de Opsporing (FSO)

Binnen de forensische vakgebieden kan beter (samen)gewerkt worden. Op de eerste plaats is verbetering van de ketensamenwerking tussen politie en het NFI belangrijk. Dit betreft de samenwerking bij het zoeken, het onderzoeken en het interpreteren van sporen. En op de tweede plaats kan er een vorm van bovenregionale samenwerking georganiseerd worden om meer continuïteit te bereiken in het leveren van een hoogstaand forensisch product (24 uur per dag).

Daarom is in PVOV gekozen voor de oprichting van front offices onder de naam "Forensische Samenwerking in de Opsporing" (FSO): een gemeenschappelijke front-Office van en voor de politie en het NFI, ten behoeve van intake en begeleiding van werkzaamheden rond het sporenonderzoek.

Inrichting en organisatie

Landelijk zijn er zeven FSO's operationeel waar alle korpsen aan verbonden zijn. In de verzorgingsgebieden van de FSO's worden de forensische onderzoeken door de FSO's

begeleid. Dit betreft de opsporingsonderzoeken van misdrijven die in de korpsen in TGO-verband zijn georganiseerd. Het betreft vooral de zogenaamde maatwerk+ PD's.

Resultaten en tevredenheid

Uit de praktijk blijkt dat het functioneren van de FSO's merkbaar heeft geleid tot verbetering van de ketensamenwerking tussen politie, OM en NFI. Tijdens opsporingsonderzoeken weten medewerkers elkaar te vinden en is het in het belang van het onderzoek dat de juiste onderzoeksvragen worden geformuleerd en dat op dit gebied met deskundigheid wordt geadviseerd.

Het FSO voldoet aan een grote behoefte van de ketenpartners, die hierover tevreden zijn. Zo blijkt uit een klanttevredenheidsonderzoek in 2008 (georganiseerd door het NFI) dat zowel het OM als de politie de FSO's met een ruime voldoende (rapportcijfer 7) waarderen.

Vermeldenswaardig hierbij is tevens de uitslag van de procesaudit waarnaar in hoofdstuk 1 van deze voortgangsrapportage wordt verwezen en waarover in een afzonderlijke rapportage wordt gerapporteerd. In deze audit geven de samenwerkende ketenpartners politie, OM en NFI aan dat de afgelopen twee jaar door het functioneren van de FSO's de onderzoeksaanvragen in kwaliteit merkbaar zijn verbeterd, dat door het betrekken van deskundigen op de PD de kwaliteit van het onderzoek is verhoogd, dat er zorgvuldiger met sporen wordt omgegaan (veiligstellen) en dat er duidelijker afspraken worden gemaakt over de levering en terugkoppeling van de voortgang van sporenonderzoek. Een aandachtspunt hierbij is nog wel de levertijd van het NFI als het gaat om de uitslagen van sporenonderzoek. Aan de verbetering daarvan wordt echter gewerkt.

Daarnaast is het noemenswaardig dat is er door de intensievere samenwerking in en met de medewerkers van het FSO meer wederzijds begrip voor en inzicht in elkaanders werk is ontstaan. De politie geeft over het FSO aan dat door het functioneren van de FSO het NFI transparanter is geworden. Het NFI wordt als beter benaderbaar ervaren, het contact is beter en de toegang tot het NFI is laagdrempeliger.

Samengevat mag gesteld worden dat met de inrichting en het functioneren van de FSO's de samenwerking en de kwaliteit van het forensisch onderzoek is verbeterd.

Doorontwikkeling

In 2008 is een start gemaakt in de doorontwikkeling van de FSO's. Op termijn zal de FSO ophouden te bestaan en overgaan naar twee aparte organisaties/disciplines; naar een Bovenregionaal Forensische Service Centrum (BFSC) en naar een Frontoffice NFI (FON). De BFSC's zullen gaan behoren tot de gezamenlijke organisatie van een aantal regiokorpsen. Het FON zal een nieuw organisatieonderdeel (herstructurering) van het NFI zijn, waarbij de resultaten van het genoemde klanttevredenheidsonderzoek FSO in de opbouw van de FON worden meegenomen.

Uitgangspunt voor de verandering is het continueren van de goede samenwerking en het streven naar de beste dienstverlening door het NFI, ten aanzien van producten, levertijden, kwaliteit, communicatie en informatievoorziening. De koerswijziging (ontwikkeling BFSC's en FON) houdt in dat er nadrukkelijker georganiseerd wordt in de rollen en verantwoordelijkheden van 'opdrachtgever' (politie) en 'opdrachtnemer' (NFI). Hiermee wordt een meer betrokken distantie beoogd van de NFI-medewerkers ten opzichte van de politieorganisatie.

In 2009 wordt het implementatieproces afgerond. Verwacht wordt dat de BFSC's en de FON dan operationeel zullen zijn.

4.4 Landelijk Sporen Volgen (LSV)

In het PVOV is vastgelegd dat er landelijk een systeem ten behoeve van het volgen van sporen geïmplementeerd moet worden. Daarmee moeten alle forensische sporen op ieder moment en iedere plaats en door alle betrokken ketenpartners te traceren zijn. Met het doel om de eenduidige registratie van sporen en het beter kunnen volgen van sporen tijdens de rechtsgang te realiseren is het project Landelijk Sporen Volgen (LSV) gestart.

Het project richt zich op het vastleggen van de chain of custody van forensische sporen, wie doet wat op welk moment met welk forensisch spoor. Het project LSV doet dit door implementatie van

- 1) een landelijke procedure (procedure volgen spoor),*
- 2) de ketenbrede identificatie van sporen (Spoor Identificatie Nummer) en*
- 3) het aanbieden van een centrale applicatie die de unieke landelijke registratie van sporen binnen de politie volgt en ondersteunt.*

LSV plateau 1: Procedure, SIN én systeem

Sinds 19 november 2008 is LSV bij alle korpsen en het KLPD ingevoerd. Elk korps werkt toe naar de situatie om te werken conform de procedure volgen spoor. Alle sporen die op een PD worden aangetroffen krijgen een uniek spoor identificatie nummer (SIN) en worden in het Landelijk Sporen Volgstelsel verwerkt. De sporen zijn vervolgens door de hele keten te volgen, ongeacht de locatie van het spoor. Hiermee is de forensische politie Nederland in staat om landelijk de chain of custody en de chain of evidence op een eenduidige wijze vast te leggen. Daarmee heeft het forensisch opsporingsproces een kwalitatieve impuls gekregen. Bovendien is er aan een belangrijke eis uit het Programma Versterking Opsporing voldaan, namelijk dat er een landelijk systeem voor registratie van sporen is, waarmee alle forensische sporen op ieder moment en iedere plaats door alle betrokken ketenpartners te traceren zijn.

Uit navraag bij het landelijk functioneel beheer van de applicatie LSV is gebleken van een stijgend gebruik van LSV in de korpsen als het gaat om invoer van zaken en van sporen. Dit is een beweging die nog doorzet omdat het nog steeds een implementatietraject betreft.

In 2009 wordt de voortgang van de implementatie van LSV gemonitord met het doel om zoveel mogelijk uniformiteit in de korpsen te bereiken. Mede omdat dit randvoorwaardelijk is voor de hieropvolgende implementatie van LSV Plateau 2.

LSV Plateau 2: (Door)ontwikkelen en koppelen

Er wordt momenteel gewerkt aan de voorbereiding van het volgende LSV-plateau. In dit plateau 2 wordt het LSV-gebruik verder gefaciliteerd, onder andere door een koppeling met andere systemen die bij de politie en het NFI in gebruik zijn, zoals de Basisvoorziening Handhaving (BVH) van de politie en PROMIS van het NFI. De start van de ontwikkeling plateau 2 functionaliteiten vindt in het 2^e kwartaal 2009 plaats met als uitgangspunt dat dit jaar de koppeling LSV/BVH gerealiseerd wordt.

4.5 Landelijk Coördinatiebestand Sporen (LCS)

In 2004 is de ontwikkeling in gang gezet van een Landelijke Sporendatabank (LSDB), geïntegreerd in het Programma Versterking Opsporing. Het begrip LSDB is inmiddels veranderd in Landelijk Coördinatiebestand Sporen (LCS).

Er is een informatievoorzieningsproces op gang gebracht waarbij, met gebruikmaking van de databases HAVANK (vingerafdruksysteem) en de DNA-sporenbank van het NFI, Landelijk Coördinatiebestanden Sporen worden opgeleverd ten behoeve van de opsporing in de korpsen. Op deze wijze wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de "forensic intelligence".

Het informatievoorzieningsproces is voortdurend in ontwikkeling, waarbij ook andere gegevensverzamelingen onder de werking van LCS worden gebracht, bijvoorbeeld op het gebied van verzamelde werktuigsporen en gegevens over aangetroffen vuurwapens en munitie. Met behulp van een proeftuinmethodiek wordt gewerkt met verzamelde gegevens uit de bedrijfsprocessen van de korpsen en het NFI.

De weg die nu is ingeslagen sluit aan bij de doelstellingen die aan het LCS zijn gekoppeld ten aanzien van de verhoging van de veiligheid in de samenleving en in samenhang hiermee, de bestrijding van de criminaliteit, namelijk:

1. Het effectiever benutten van reeds aanwezige sporeninformatie vanuit de aan de landelijke sporendatabank gekoppelde sporenbestanden opdat op een efficiëntere en effectievere wijze criminaliteit kan worden aangepakt en zaken kunnen worden opgelost. Vooral waar het gaat om de opsporing van High Volume Crime (veel voorkomende criminaliteit zoals woninginbraken en diefstallen) en veelplegers.
2. Het door deze efficiëntere en effectieve aanpak kunnen realiseren van hogere oplossingspercentages.

Voortgang

In 2008 zijn op dit gebied twee pilots georganiseerd:

1. combinatie DNA en dactyl-sporen met bestand "kogels/hulzen" van NFI.
2. combinatie met werktuigsporen in samenwerking met de regiopolitie Brabant-Noord.

Door de clustering van bestanden zijn belangrijke verbanden gelegd tussen diverse opsporingsonderzoeken. Een ander belangrijk effect is ook dat het NFI hierdoor meer data aanreikt ten behoeve van de werking van het combineren van deze data.

Doorontwikkeling

Standaardisatie van het opslaan van gegevens is een belangrijke voorwaarde om landelijk met verzamelde gegevens te werken. Dit vraagt bij de politie nog om een belangrijke kwaliteitsslag.

Op basis van de twee pilots is besloten om in ieder geval het bestand "kogels/hulzen" toe te voegen aan het LCS. Nu een derde sporenbestand wordt toegevoegd en de wens bestaat tot verdere doorgroei van landelijke sporencoördinatie en -analyse¹, wordt uniformiteit van het gehanteerde proces steeds belangrijker. Om dit te kunnen bereiken, zal het gebruik en toepassing van landelijke sporencoördinatie en -analyse, met behulp

¹ Met behulp van het LCS (door het toevoegen van meer sporenbestanden)

van LCS, helder en duidelijk beschreven en geïmplementeerd moeten zijn. Om de werkprocessen voor wat betreft landelijke sporencoördinatie en -analyse met behulp van het LCS in de korpsen te uniformeren, wordt een project gestart, dat eind 2009/begin 2010 afgerond moet zijn.

Duidelijk is dat de politie ook verder wil met werktuigsporen en andere regionaal opgeslagen sporen in combinatie met het LCS. Voorwaarde is dat ook hier uniformiteit en standaard ICT toegepast moet worden, wil men een eenduidige koppeling met LCS realiseren. Hiervoor wordt een project opgestart om de huidige regionale Technisch Recherchesystemen te centraliseren (een Regionaal Coördinatiebestand Sporen (RCS)) en het proces landelijk te borgen en te implementeren. Dit project zal waarschijnlijk doorlopen tot halverwege 2010.

4.6 Auditief en audiovisueel registreren van verhoren (AVR)

Er wordt vanaf 2006 toegewerkt naar een eenduidige toepassing van de regels van de Aanwijzing en het Protocol AVR, met volledig ingerichte en geschikte ruimtes en met alle benodigde technische hulpmiddelen. Dit vraagt zowel om eenduidige regelgeving als om een uniform verhoorregistratiesysteem dat door alle korpsen in gebruik genomen zal worden. Het landelijke project AVR richt zich op de oriëntatie van een nieuw verhoorregistratiesysteem. De board Opsporing heeft gekozen voor zogenaamde "proven technology". De projectleider van AVR wordt ondersteund door de Voorziening tot samenwerking Politie Nederland (vtsPN).

Concreet betekent de implementatie van AVR de realisatie van de technische inrichting van 380 verhoorkamers en 30 verhoorstudio's. Transport en opslag van geluid en beelden gebeurt op basis van de videotransportdienst die de Nederlandse politie in gebruik heeft voor o.a. videoconferencing, televoorgeleiding en telehoren.

Het project is in 2007 gestart. In 2008 is het project vertraagd vanwege complexiteit en technische tegenslagen. Hier komt bij dat ook de voor AVR noodzakelijke standaardisatie van de infrastructuur van verzorgingsgebieden en regiokorpsen veel tijd en aandacht vragen.

Planning

In de maanden mei en juni 2009 wordt in het korps Utrecht een finale pilot uitgevoerd. Volgens de huidige planning zal de implementatie per 1 november in het gehele land zijn afgerond.

4.7 Raadsman bij het eerste politieverhoor

De minister van Justitie heeft in 2006 de Tweede Kamer toegezegd een experiment uit te voeren met "raadsman bij het politieverhoor".

Het experiment is op 1 juli 2008 gestart. Op basis van een vastgesteld protocol vinden in twee korpsen eerste politieverhoren plaats in aanwezigheid van een raadsman. Het betreft uitsluitend politieverhoren waarbij personen worden verhoord die worden verdacht van voltooide levensdelicten. De effecten van het experiment worden onder aansturing van het WODC onderzocht door het onderzoeksinstituut van de Erasmus

Universiteit. Medewerkers van dit instituut wonen de verhoren als waarnemer bij. Begin maart 2009 waren 49 zaken in dit onderzoek betrokken.

Twee andere korpsen treden op als controleregio. Hier is in vergelijkbare eerste verhoren de raadsman niet aanwezig. Wèl is ook hier een onderzoeker van het WODC als waarnemer aanwezig. Tot begin maart 2009 zijn in dit verband in acht zaken verhoren bijgewoond.

Over het verloop van het experiment wordt geen informatie verstrekt voordat de evaluatie heeft plaatsgevonden. Vermeldenswaardig is de serieuze en gemotiveerde medewerking van de bij het experiment betrokken medewerkers van politie en justitie.

Het experiment verloopt volgens planning. Conform het protocol duurt loopt het experiment tot 1 mei 2010. Daarna wordt gerapporteerd over de resultaten.

5 Consequenties voor de toekomst

Het PVO eindigt per 31 december 2009 als programma. Er is veel bereikt en om het bereikte vast te houden zal het laatste jaar het accent, net als in 2008, in alle politiekorpsen liggen op de borging en verbreding van de nieuwe PVO-producten en processen.

De opgedane ervaring met de implementatie van PVO biedt de mogelijkheid om het kwaliteitsdenken binnen de opsporing te verankeren. In dat licht worden de eerste stappen gezet om eind 2009 te komen tot een zogenaamd permanent kwaliteitssysteem. Met dit systeem richt de politie zich op de doorontwikkeling van de kwaliteit in de opsporing en op de borging daarvan in alle korpsen; borging zowel in de professie (het recherchevak) als in de deskundigheid, de vaardigheid en het gedrag van de professionals (de vakmensen).